Qorti tal-Magistrati (Ghawdex)

Gurisdizzjoni Superjuri

Sezzjoni Generali

Magistrat Dr Joanne Vella Cuschieri B.A., Mag. Jur. (Eur. Law.) LL.D.

Illum, it-Tlieta, 8 ta' Jannar 2019

Rikors Guramentat numru 9/2017 JVC

Avukat Dottor Larry Formosa ghan-nom u in rapprezentanza tal-assenti Paul Camilleri, Lawrence Camilleri u Deborah Brookes

vs

Peter Camilleri u Frans Camilleri

Il-Qorti;

Rat ir-rikors guramentat tal-Avukat Dottor Larry Formosa ghan-nom u in rapprezentanza tal-imsefrin Paul Camilleri, Lawrence Camilleri u Deborah Brookes illi ppremetta:

1. Illi permezz ta' Rikors Guramentat fl-ismijiet "Peter Camilleri u Frans Camilleri -Vs- L-Avukat Dr. Jean Paul Grech li b'digriet tas-7 ta' April 2015 gie nominat bhala Kuratur ghall-wirt battal ta' Emanuel Camilleri, gja pensjonant iben il-mejtin Lorenzo Camilleri u Maria née Bigeni" - Ref: 17/2015PC prezentat fil-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) (Gurisdizzjoni Superjuri) (Sezzjoni Generali) mill-konvenuti Peter u Frans ahwa Camilleri wara li ppremettew li Emanuel Camilleri gia pensjonant iben il-mejtin Lorenzo Camilleri u Maria née Bigeni imwieled fin-Nadur Ghawdex miet go Victoria Ghawdex nhar il-wiehed u ghoxrin (21) ta' Jannar elf disa' mija u erbgha u tmenin (1984) u li l-istess Emanuel Camilleri irregola l-wirt u s-successjoni tieghu permezz ta' testment fl-atti tan-Nutar Giuseppe Cauchi tal-ghoxrin (20) ta' Novembru tal-elf disa' mija u wiehed u tmenin (1981) fejn permezz tieghu halla b'titolu ta' legat favur l-atturi appellati Peter u Frans ahwa Camilleri l-beni kollha u mmobbli u kull depozitu bankarju u kull stocks u bonds illi kellu t-testatur fosthom il-lok ta' djar bin numru 7, Triq Hanaq, Nadur, Ghawdex u peress li huma xtaqu jigu mmessi formalment fil-pussess ta' dan il-legat li skont huma sal-lum kien diga' fil-pussess materjali taghhom u talbu lil din il-Qorti:

i. Tiddikjara illi permezz tat-testment tal-ghoxrin (20) ta' Novembru tal-elf disa' mija u wiehed u tmenin (1981) fl-atti tan-Nutar Giuseppe Cauchi, Emanuel Camilleri halla b'titolu ta' legat lill-istess atturi fi kwoti ndaqs u divizi bejniethom il-beni kollha mobbli u mmobbli u kull depozitu bankarju u kull stocks

u bonds illi hu testatur kellu fl-epoka tal-mewt tieghu f'Malta jew Ghawdex;

ii. Tiddikjara illi fost il-beni mmobbli illi kellu t-testatur kien hemm il-fond bin-numru 7, Triq Hanaq, Nadur, Ghawdex;

iii. Tordna lill-konvenut sabiex jersaq ghall-immissjoni fil-pussess tal-legat imsemmi b'mod specjali tal-fond immobbli bl-indirizz 7, Triq Hanaq, Nadur, Ghawdex.

Bl-ispejjez kollha nkluz dawk tal-ittra ufficjali ta' l-ghoxrin (20) ta' Marzu tas-sena elfejn u hmistax (2015).

2. Illi din il-kawza erronjament infethet kontra l-wirt battal ta' Emanuel Camilleri meta kif jafu ben tajjeb l-istess konvenuti, il-wirt ta' Emanuel Camilleri mhux battal.

3. Illi iben Emanuel Camilleri, Lorenza Camilleri (illum mejjet ukoll) kien l-attur fil-kawza fl-ismijiet "Martin Camilleri Noe. vs Emanuel Camilleri Et." ref: 78/1985 liema kawza damet ghaddejja ghal madwar tletin sena u f'liema kawza z-zewg konvenuti kienu wkoll konvenuti. Din il-kawza fuq imsemmija giet dezerta wara li kemm l-attur Lorenzo Camilleri (li jigi missier l-atturi) u kif ukoll il-mandatarju tieghu Martin Camilleri mietu fl-istess zmien.

4. Illi ghalhekk il-kawza kellha tinfetah kontra l-eredi ta' Lorenzo Camilleri u mhux kontra l-wirt battal ta' missieru Emanuel Camilleri.

5. Illi s-suespost mhux semplicament zball izda proceduralment din il-kawza hija ntiza biex tqarraq u dana ghal dawn is-segwenti ragunijiet:

   i. Naqsu milli jsemmu fir-rikors promotur it-tieni testment tal-1982 li kien sar minn Emanuel Camilleri u li fuqu l-kawza fl-ismijiet "Martin Camilleri Noe. vs Emanuel Camilleri Et." ref: 78/1985 kienet imsejsa.
   ii. Naqsu li jsemmu fl-affidavit ipprezentant it-tieni testment u li fuqu l-kawza fl-ismijiet "Martin Camilleri Noe. vs Emanuel Camilleri Et." ref: 78/1985 kienet imsejsa; u
   iii. Naqsu milli b'xi mod jippruvaw jinnotifikaw lill-atturi bil-proceduri istitwiti.

6. Illi ghalhekk hemm lok li jigi dikjarat li r-Rikors Guramentat fl-ismijiet "Peter Camilleri U Frans Camilleri -Vs- L-Avukat Dr. Jean Paul Grech li b'digriet tas-7 ta' April 2015 gie nominat bhala Kuratur ghall-wirt battal ta' Emanuel Camilleri, gja pensjonant iben il-mejtin Lorenzo Camilleri U Maria née Bigeni" - Ref: 17/2015PC prezentat fil-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) (Gurisdizzjoni Superjuri) (Sezzjoni Generali) jigi dikjarati llegali ghax kontra l-ligi, irritwali, null u ghalhekk minghajr effett legali.

7. Illi r-rikorrenti jaf b'dawn il-fatti personalment u ghalhekk kellha tinfetah din il-kawza.

Talbu li din l-Onorabbli Qorti:

1. Tiddikjara ir-Rikors Guramentat fl-ismijiet "Peter Camilleri u Frans Camilleri -vs- L-Avukat Dr. Jean Paul Grech li b'digriet tas-7 ta' April 2015 gie nominat bhala Kuratur ghall-wirt battal ta' Emanuel Camilleri, gja pensjonant iben il-mejtin Lorenzo Camilleri u Maria née Bigeni" - Ref: 17/2015PC bhala illegali, irritwali u nulli u ghalhekk minghajr effett legali;

2. Tiddikjara ghalhekk li s-sentenza fl-ismijiet "Peter Camilleri u Frans Camilleri -Vs- L-Avukat Dr. Jean Paul Grech li b'digriet tas-7 ta' April 2015 gie nominat bhala Kuratur ghall-wirt battal ta' Emanuel Camilleri, gja pensjonant iben il-mejtin Lorenzo Camilleri U Maria née Bigeni" - Ref: 17/2015PC ma' taghmilx fronti fil-konfront tal-atturi; u

3. Sussegwentament tipprovdi rimedju.

Bl-ispejjez u bl-ingunzjoni tal-konvenuti ghas-subizzjoni.

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenuti kollha illi eccepew:

1. Illi preliminarjament il-mankanza ta' l-interess guridiku ta' l-atturi fit-talbiet proposti stante illi l-atturi ma kienux parti fl-imsemmija kawza u sentenza u ghalhekk bl-ebda mod ma jistghu jaghmlu talbiet dwar rizultanzi li jemergu minn dik is-sentenza.

2. Illi wkoll fuq lineja preliminari ma huwiex moghti d-dritt lil xi hadd li permezz ta' kawza jattakka l-ezistenza ta' kawza ohra jew ta' sentenza gia deciza.

3. Illi wkoll fuq lanjanza preliminari s-sentenza li l-attur qed jipprova jattakka ghadha ma ghaddietx in gudikat ghaliex kien propju l-attur nomine li ntavola appell tat-terz fejn propju ressaq l-istess aggravji li qed iressaq f'din il-kawza.

4. Illi preliminarjament ukoll stante l-esistenza ta' l-appell fil-kawza Peter Camilleri et vs Dr. Jean Paul Grech noe et (rik 17/2015) li propju qed jitratta l-istess mertu l-istess lanjanza u bejn l-istess partijiet, qed tigi ecepita il-*lis alibi pendens*.

5. Illi wkoll fuq lineja preliminari ma jistax l-attur nomine li qed jappella f'kawza li l-anqas kien parti fiha jigi jallega illi r-rikors guramentat huwa wiehed irritwali u minghajr effett legali. L-appell minnu nnifsu jippresupponi l-validita' tar-rikors guramentat.

6. Illi t-talbiet attrici kif formulati huma rriti u monki u ma jistghux jigu milqugha. In oltre huma talbiet frivoli u vessatorji li jimmeritaw l-applikazzjoni tal-komminazzjonijiet stipulati mil-ligi ghall-kawzi simili. F'dan ir-rigward il-konvenuti filwaqt li qed izommu fermi d-drittijiet taghhom ghad-danni fil-konfront tal-attur nomine, jirriservaw ukoll li jitolbu l-inizju ta' procedura ghall-

gurament falz kontra min halef din il-kawza, stante illi din il-kawza hija falsita minnha nnifisha.

7. Illi fil-mertu l-kawza msemmija (17/015) saret il-mansjonijiet tad-drittijiet tal-konvenuti liema drittijiet gew ikkonfermati fis-sentenza u ma kien hemm xejn qarrieq jew zbaljat.

8. Illi jekk kien hemm xi haga qarrieqa dan kien l-agir ta' l-attur nomine li kien jaf minn dejjem bl-esistenza tal-kawza, qaghad komdu jsegwiha bla ma jintervjeni u mbaghad x'hin dehrlu ghamel appell tat-terz u ntavola I-kawza odjerna.

9. Illi l-kawza giet miftuha u processata *ricto et rite* skont il-ligi.

10. Illi din ir-risposta qed issir miz-zewg konvenuti u qed tigi kkonfermata bil-gurament mill-konvenut Peter Camilleri li ghandu konoxxenza vera u propja tal-fatti in kawza u in eccezzjoni.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat ix-xhieda, affidavits, dokumenti u l-provi kollha esibiti fl-atti;

Rat l-atti kollha tar-rikors guramentat numru: 17/2015(PC) fl-ismijiet Peter Camilleri et vs Avukat Dr Jean Paul Grech noe kif ukoll il-atti kollha

tac-citazzjoni numru: 78/1985 fl-ismijiet Martin Camilleri noe vs Emanuel Camilleri et li gew allegati mal-atti tal-kawza odjerna;

Rat illi fil-verbal tat-18 ta' Ottubru, 2018 il-kawza thalliet ghad-decizjoni ghal-lum bil-fakulta li l-partijiet jaghmlu s-sottomissjonijiet taghhom bil-miktub f'termini mposti fuqhom;

Rat is-sottomissjonijiet tal-partijiet esibiti fl-atti;

Rat l-atti kollha.

Ikkunsidrat

Illi permezz ta' din il-kawza l-attur nomine qieghed jitlob li jigi ddikjarat li r-rikors guramentat bin-numru: 17/2015(PC) fl-ismijiet Peter Camilleri u Frans Camilleri vs L-avukat Dr. Jean Paul Grech noe huwa wiehed illegali, irritwali u null u minghajr effett legali u ghalhekk konsegwentament is-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) fil-Gurisdizzjoni taghha Superjuri ta' nhar il-11 ta' Ottubru 2016 m'ghandiex effett fuq l-atturi ta' din il-kawza. L-atturi qeghdin jitolbu dan ghaliex skont huma, din il-kawza nfethet erronjament kontra wirt battal meta fil-verita' il-konvenuti kienu jafu li dan l-wirt ma kienx battal xejn.

Mill-banda l-ohra, il-konvenuti laqghu ghal din il-kawza billi resqu eccezzjonijiet kemm preliminari kif ukoll fil-mertu, fosthom eccezzjoni

preliminari tal-interess guridiku u ohra li ma hemm l-ebda dritt li tattakka l-esistenza ta' kawza ohra jew ta' sentenza gia deciza. Di piu' inghad li l-kawza li taghha qed tintalab in-nullita', irritwalita' u llegalita' ghadha ma ghaddietx in gudikat u dana peress li l-attur nomine prezenta appell tat-terz. Giet eccepita wkoll il-*lis alibi pendens*.

Il-fatti fil-Qosor

Illi jirrizulta li antecedenti ghall-kawza odjerna, kien hemm zewg (2) kawzi ohra li b'mod jew iehor it-tnejn kienu fuq l-kwistjoni tal-wirt u successjoni ta' Emanuel Camilleri, li miet fir-Rabat, Ghawdex nhar il-21 ta' Jannar 1984. Jirrizulta mill-atti li Emanuel Camilleri ghamel zmien twil jghix gewwa l-Ingilterra fejn izzewweg lil wahda certa Cathlene Leigh. L-imsemmija Cathlene Leigh kienet gia mizzewga u ddivorzjata u ghalhekk iz-zwieg taghhom dak iz-zmien, ma setax jigi rikonoxxut taht il-Ligi Maltija. Minn dan iz-zwieg Emanuel Camilleri kellu l-uniku wild tieghu u cioe' lil Lawrence Camilleri. Emanuel Camilleri fl-ahhar tliet (3) snin ta' hajtu kien rega' gie jghix gewwa l-gzira ta' Ghawdex fejn ghex fin-Nadur u sussegwentament miet fir-Rabat, Ghawdex.

Illi jirrizulta li fil-gzejjer ta' Malta u Ghawdex, Emanuel Camilleri kien ghamel testment fl-atti tan-Nutar Giuseppe Cauchi li jgib id-data tal-20 ta' Novembru 1981 (fol. 15 tal-kawza bic-cit nru: 78/1985) mentri sussegwentament kien ghamel testment iehor gewwa l-Ingilterra datat 22 ta' April 1982 (fol. 11 tal-kawza bic-cit nru: 78/1985). Fit-testment li kien ghamel gewwa Malta huwa kien halla b'titolu ta' legat lil zewg neputijiet tieghu Frans u Peter ahwa Camilleri (ulied huh Tarcisio Camilleri) il-beni

kollha mobbli u mmobli u kull depozitu bankarju u kull *stock* u *bonds* li jkollu fl-epoka tal-mewt tieghu. Huwa kien ukoll irrevoka kwalunkwe testment li ghamel gewwa l-Gzejjer filwaqt li halla shah u ntegri d-disposizzjonijiet li huwa ghamel barra minn Malta. Fit-testment li kien ghamel fl-Ingilterra li jgib id-data tat-22 ta' April 1982 huwa kien halla bhala ezekutur lil ibnu Lawrence Camilleri kif ukoll halla lilu l-proprjetajiet kollha li kellu gewwa l-Ingilterra. Huwa kien hassar kwalunkwe testmenti u kodici li seta' ghamel precedentement.

Minn dan suespost hareg ix-xenarju kollu taz-zewg (2) kawzi precedenti ghal din il-kawza odjerna:

Citazzjoni numru: 78/1985 fl-ismijiet Peter Camilleri et vs Avukat Dr Jean Paul Grech noe:-

Din il-kawza tmur lura ghas-sena 1985 u giet istitwita minn Martin Camilleri ghan-nom u bhala prokuratur ta' Lawrence Camilleri (iben l-fuq imsemmi Emanuel Camilleri), kontra Emanuel Camilleri (iben Tarcisio Camilleri - dan kien qieghed jokkupa l-fond) u ghal kull interess li jista' jkollu Tarcisio Camilleri.

F'din il-kawza l-attur kien talab li jigi dikjarat li huwa l-eredi sia testamentarju u sia *ex lege* ta' missieru Emanuel Camilleri; li Emanuel Camilleri (iben Tarcisio Camilleri) jigi zgumbrat mill-fond bin-numru 7 fi Triq Hanaq, Nadur, Ghawdex u li l-konvenuti jigu kkundannati jirritornaw lura vettura tal-marka Vauxhall u s-somma ta' sitt elef lira sterlina (£6000).

Ghandu jinghad li f'din il-kawza kien gie deciz li jitqabbad perit legali sabiex jisma' x-xhieda bil-gurament u jirrelata bil-miktub fuq il-kaz. Wara li saru hafna tibdil fil-periti legali fl-ahhar giet nominata Dr Georgine Grech, li kienet semghet ix-xhieda u rrelatat dwar il-kaz u difatti halfet ir-rapport taghha nhar il-1 ta' Marzu 2011 (fol. 141 – fol. 180 tal-kawza bic-cit nru: 78/1985).

Fil-mori tal-kawza precizament nhar il-24 ta' Awwissu 2005 miet l-attur Lawrence Camilleri. Permezz ta' digriet tal-20 ta' April 2010, l-atti tal-kawza kienu gew legittimati fuq it-tliet (3) uliedu Paul, Lawrence u Deborah Brookes (l-atturi fil-kawza prezenti). Sussegwentement kien miet ir-rapprezentant ta' Lawrence Camilleri u cioe' Martin Camilleri u l-konvenut fil-kawza Emanuel Camilleri. Peress li fil-kawza ma kienx qieghed isir progress, fis-seduta tat-12 ta' Gunju 2013 il-Qorti qieset li r-rikorrenti ma kienx fadlilhom interess u ghalhekk kienet poggiet ir-rikors *sine die*, bil-konsegwenza li sentenza finali qatt ma nghatat.

Rikors guramentat numru: 17/2015(PC) fl-ismijiet Peter Camilleri et vs Avukat Dr Jean Paul Grech noe:-

Din il-kawza giet istitwita minn Peter u Frans ahwa Camilleri kontra Dr Jean Paul Grech li b'digriet tas-7 ta' April 2015 gie nominat bhala kuratur ghall-wirt battal ta' Emanuel Camilleri gia, pensjonant iben il-mejtin Lorenzo Camilleri u Maria nee' Bigeni imwieled u kien joqghod in-Nadur, Ghawdex u li miet fil-21 ta' Jannar 1984.

Hawnhekk l-atturi talbu lill-Qorti tiddikjara li bit-testment tal-20 ta' Novembru 1981 fl-atti tan-Nutar Giuseppe Cauchi, Emanuel Camilleri kien halla lilhom b'titolu ta' legat fi kwoti ndaqs u ndivizi bejniethom, il-beni kollha mobbli u mmobbli u kull depozitu bankarju u kull *stocks* u *bonds* li t-testatur kellu fl-epoka tal-mewt tieghu gewwa Malta u Ghawdex; tiddikjara li fost il-beni mmobbli kien hemm il-fond bin-numru 7, fi Triq tal-Hanaq, Nadur, Ghawdex u ghalhekk tordna lill-konvenut sabiex jimmetti fil-pussess il-legat imsemmi b'mod specjali dak tal-fond imsemmi.

Illi l-Onorabbli Qorti f'din il-kawza kienet ukoll hadet konjizzjoni tal-atti tal-process 78/1985 fosthom ir-rapport li kien sar minn Dr Georgine Grech fil-kawza bin-numru: 78/1985. Permezz ta' decizjoni datata l-11 ta' Ottubru 2016 il-Qorti, kif diversament presjeduta, laqghet it-talbiet attrici u ordnat lill-kuratur Dr Jean Paul Grech sabiex jidher fuq l-att tal-immissjoni tal-pussess u cahdet l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenut nomine.

Jirrizulta mill-atti odjerni, kif ukoll konfermat mill-istess Avukat Dottor Larry Formosa fix-xhieda tieghu fl-atti odjerni u wkoll bi qbil bejn il-partijiet fil-verbal tad-19 ta' April, 2018 li mid-decizjoni hawn fuq imsemmija bin-numru 17/2015 gie ntavolat appell tat-terz mill-atturi odjerni liema appell ghadu pendenti.

Ikkunsidrat ulterjorment:

It-tieni eccezzjoni preliminari

Illi kif sew jissottomettu l-konvenuti fis-sottomissjonijiet taghhom ikun opportun li din l-Qorti tibda billi fl-ewwel lok thares lejn it-tieni eccezzjoni preliminari u cioe' jekk huwiex moghti d-dritt lil xi hadd li permezz ta' kawza jattakka l-esistenza ta' kawza ohra jew ta' sentenza deciza'. Dan l-ghaliex jekk jirrizulta li ma huwiex moghti dan id-dritt allura l-kawza odjerna tigi michuda *ab inizio*.

Illi minn qari tar-rikors guramentat u b'mod partikolari tat-talbiet attrici huwa evidenti li dak li qed jittentaw jottjenu l-atturi minn din il-Qorti huwa r-*restitutio in integrum*, u cioe' li jerga' jitqieghed kollox fl-istess posizzjoni li kienu qabel ma nghatat is-sentenza minnhom impunjata. Infatti huma talbu li r–rikors guramentat numru: 17/2015PC fl-ismijiet Peter Camilleri et vs Avukat Dr Jean Paul Grech noe jigi dikjarat bhala wiehed *'…illegali, irritwali, u nulli u ghalhekk minghajr effett legali.'*

F'dan ir-rigward il-Qorti taghmel referenza ghad-decizjoni moghtija mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-gurisdizzjoni taghha Inferjuri u li ggib id-data tat-12 ta' Lulju 1965 fl-ismijiet: **Leone Misrahi vs Giuseppe Cassar et** fejn dik il-qorti rriteniet li r-*restitutio in integrum* bhala istitut indipendenti ta' impunjazzjoni ta' sentenza definittiva gie abolit meta fis-sistema tal-ligi taghna gie organizzat l-istitut ta' ritrattazzjoni. Dak l-istitut kien applikat in bazi ghal dak li kien konsiderat il-*'jus comune'* taghna, cjoe', tad-Dritt Ruman kif modifikat minn ligijiet u konswetudinijiet partikolari u nfluwenzat mid-Dritt Kanoniku. Bis-sahha tal-ligijiet il-godda r-rimedju tar-restituzzjoni kellu jitqies abbolit bhala kuntrarju u nkonsistenti mar-rimedju tar- ritrattazzjoni. Intqal li *'Del resto*

anqas jidher li jaghmel sens illi l-ligi mill-banda l-wahda tghid (kif jghid l-artikolu 816 (illum art. 813) tal-Kodici ta' Procedura) illi r-ritrattazzjoni ma tinghatax hlief ghal xi wahda mir-ragunijiet imsemmija fl-artikolu 814 (illum 811) u tistabilixxi z-zmien perentorju li fih ir-ritrattazzjoni tista' tintalab, u fl-istess hin, wiehed jippretendi mill-banda l-ohra illi b'dana kollu, sentenzi jistghu jigu revokati u l-kawzi ritrattati f'kazijiet ohra wkoll indeterminati meta suppost ikun hemm 'gusta kawza' u bla regolament la ta' forma u lanqas ta' zmien u dan b'rimedju iehor li, ghal kull effett u fini prattiku, mhux hlief ritrattazzjoni b'isem iehor'

Illi fis-sentenza fl-ismijiet **Caterina Gerada vs Avv. Dr Antonio Caruana,** fir-rigward l-istitut ta' r-*restitutio in integrum* l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell iddikjarat kif isegwi:

> *'Meta l-ligi taghti l-mezzi sabiex fl-interess taghhom il-partijiet jaghmlu uzu minnhom halli jwaqqghu sentenzi, anke li tkun nulla, u dawk l-istess rimedji ma jigux fil-fatt minnhom adoperati huma ma jibqalhomx rimedju iehor ghal dak il-fini, u dan barra milli ghar-ragunijiet li ntqalu fuq ghall-presunzjoni tal-verita', li ghandha jkollha setgha u tikkopri kwalunkwe kawza ta' nullita', peress illi l-kawzi ghandhom ikollhom terminu u jispiccaw xi darba'.*

Relevanti wkoll ghall-mertu tal-kawza odjerna huwa dak li ntqal fis-sentenza fl-ismijiet **Salvatore Fenech vs Emmanuele Borg** deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili nhar it-3 ta' April 1962 fejn inghad:

> *'Jekk sentenza tinghata meta l-konvenut ma kienx gie notifikat bl-att tac-citazzjoni, ir-rimedju tal-konvenut biex jimpunja dik is-sentenza mhuwiex dak li jitlob b'kawza ohra n-nullita' ta' dik is-*

sentenza, imma jew ir-rimedju ordinarju tal-appell, jew ir-ritrattazzjoni'.

Illi dawn il-pronunzjamenti ghandhom isibu l-applikazzjoni taghhom ghall-mertu tal-kawza odjerna. Huwa car li l-azzjoni tal-atturi, li biha qeghdin jitolbu n-nullita', l-irritwalita' u l-illegalita' tas-sentenza hija improponibbli. L-atturi qeghdin jitolbu rizultat li ma jistax jigi ottenut bil-procedura adoperata. Mill-banda l-ohra, l-atturi kellhom a disposizzjoni taghhom zgur ir-rimedju stabbilit bil-ligi u cioe' dak **ordinarju** tal-appell u dak **straordinarju** tar-ritrattazzjoni. Tant hu hekk li fil-fatt jirrizulta li l-istess atturi prezentaw appell tat-terz kontra l-istess decizjoni li permezz tal-proceduri odjerni qed jitolbu li tigi dikjarata llegali, irritwali, nulla u ghalhekk minghajr effett legali.

Kif gia nghad jirrizulta li fis-seduta tad-19 ta' April 2018 gie vverbalizzat li *'Il-partijiet jaqblu illi l-konvenuti huma ezentati mill-prova illi fir-rigward tal-kawza numru 17/2015 sar appell tat-terz minn l-atturi odjerni, liema fatt huwa kkonfermat'.* Illi ghalhekk minn hawn johrog bic-car li l-atturi odjerni fil-fatt ghamlu uzu mill-mezz ordinarju ta' appell tat-terz. Di fatti l-Artikolu 226 sub-artikolu 1 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta jistipula l-mezz tal-appell li permezz tieghu ghandha tigi mpunjata sentenza kif isegwi:

> '(1) L-appell isir b'rikors li jigi prezentat fir-registru tal-Qorti ta' l-Appell fi zmien ghoxrin jum mid-data tas-sentenza'.

Il-ligi tipprovdi wkoll ghar-rimedju ta' ritrattazzjoni ai termini ta' l-artikolu 811 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta u l-artikoli l-ohra sussegwenti.

L-artikolu 811 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta jipprovdi:

> 'Kawza deciza b'sentenza moghtija fi grad ta' appell jew mill-Qorti Civili Prim'Awla, fil-gurisdizzjoni kostituzzjonali taghha, tista', fuq talba ta' wahda mill-partijiet li jkollha interess, tigi ritrattata, wara li qabel xejn tigi mhassra dik is-sentenza, ghal wahda minn dawn ir-ragunijiet li gejjin:
>
> (a) jekk is-sentenza tkun ittiehdet bil-qerq ta' wahda mill-partijiet bi hsara tal-ohra;
> (b) jekk ir-rikors guramentat ma jkunx gie notifikat lill-parti telliefa, basta li din il-parti, ghad li ma tkunx giet innotifikata, ma tkunx dehret fis-smigh tal-kawza;
> (c) jekk wahda mill-partijiet fil-kawza ma tkunx persuna legittima, kemm-il darba ma tkunx giet moghtija u deciza l-eccezzjoni ta' illegittimità;
> (d) jekk is-sentenza tkun giet moghtija minn qorti nkompetenti minhabba n-nuqqas ta' gurisdizzjoni kif imsemmi fl-artikolu 741(a), basta li qabel ma tkunx giet moghtija u deciza l-eccezzjoni tal-inkompetenza;
> (e) jekk is-sentenza tkun applikat il-ligi hazin; ghall-finijiet ta' dan il-paragrafu, jitqies li kien hemm applikazzjoni hazina tal-ligi, fil-kaz biss li d-decizjoni, meta l-fatt kien tassew kif stabbilit fis-sentenza attakkata, ma tkunx skont il-ligi, basta li l-kwistjoni ma tkunx dwar interpretazzjoni ta' ligi, li fuqha l-qorti tkun espressament tat decizjoni;
> (f) jekk is-sentenza tkun giet moghtija fuq haga mhix imdahhla fit-talba;

(g) jekk bis-sentenza jkun gie moghti izjed minn dak li ntalab;

(h) jekk is-sentenza tkun kuntrarja ghal sentenza ohra ta' qabel, deciza bejn l-istess partijiet, fuq l-istess oggett, u li ghaddiet f'gudikat, basta li l-eccezzjoni ta' res judicata ma tkunx giet moghtija u deciza;

(i) jekk fis-sentenza jkun hemm disposizzjonijiet kontra xulxin;

(j) jekk is-sentenza tkun giet deciza fuq provi li, b'sentenza moghtija wara, jigu ddikjarati foloz, jew, li jkunu gew hekk iddikjarati b'sentenza moghtija qabel, izda l-parti telliefa ma kinitx taf b'dan il-fatt;

(k) jekk, wara s-sentenza, ikun instab dokument decisiv, u li l-parti li ggibu ma kinitx taf bih, inkella, illi, bil-mezzi li taghti l-ligi, ma setghetx iggibu, qabel dik is-sentenza;

(l) jekk is-sentenza kienet l-effett ta' zball li jidher mill-atti jew mid-dokumenti tal-kawza. Ghall-finijiet ta' dan il-paragrafu, jitqies li hemm dak l-izball, fil-kaz biss li d-decizjoni tkun ibbazata fuq is-supposizzjoni ta' xi fatt li l-verità tieghu tkun bla ebda dubju eskluza, jew fuq is-supposizzjoni li ma jezistix xi fatt, li l-verità tieghu tkun stabbilita posittivament, basta li, fil-kaz il-wiehed u l-iehor, il-fatt ma jkunx punt ikkontestat illi jkun gie deciz bis-sentenza.'

Illi l-artikolu 812 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta jiddisponi illi:

'Ir-ritrattazzjoni ta' kawza deciza b'sentenza moghtija minn qorti ta' l-ewwel grad, u li ghaddiet f'gudikat, tista' tinghata

> wkoll, fuq talba tal-partijiet li jkollhom interess, f'kull wiehed mill-kazijiet imsemmijin fl-ahhar artikolu qabel dan, basta li l-parti tkun giet taf bil-fatti illi minhabba fihom titlob ir-ritrattazzjoni, wara li jkun ghalaq iz-zmien ta' l-appell.'

Illi fl-ahharnett, l-artikolu 818(1)(b) tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta jistipula z-zmien li fih tista' ssir it-talba ghar-ritrattazzjoni skont il-kaz, b'dawn ikunu:

> '(1) Iz-zmien li fih tista' ssir it-talba ghar-ritrattazzjoni huwa ta' tliet xhur, u jibda jghodd –
>
> (a) fil-kazijiet imsemmijin fl-artikolu 811(a) u (k), mill-gurnata li fiha jinkixef il-qerq, jew jinsab id-dokument;
>
> (b) fil-kaz imsemmi fil-paragrafu (b), mill-gurnata li fiha l-attur ikun gie jaf bis-sentenza;
>
> (c) fil-kazijiet imsemmija fil-paragrafu (j), jekk il-falsità tkun, fuq talba jew kwerela tal-istess attur, giet iddikjarata wara s-sentenza attakkata, mill-gurnata ta' dik id-dikjarazzjoni, u jekk tkun giet iddikjarata wara dik is-sentenza, izda fuq talba jew kwerela ta' haddiehor, jew jekk tkun giet iddikjarata qabel, mill-gurnata li l-attur ikun gie jaf b'dik id-dikjarazzjoni;
>
> (d) f'kull kaz iehor, minn dak in-nhar tas-sentenza attakkata.
>
> (2) Ma tista' tintalab f'ebda kaz ritrattazzjoni wara li jghaddu hames snin minn meta tkun inghatat l-ewwel sentenza.'

Illi għalhekk jirrizulta li din il-kawża qatt ma setgħet legalment issir stante li ma tikkonsistix f'wieħed mir-rimedji ordinarji permissibli mill-liġi li permezz tiegħu tista' tiġi attakkata sentenza w'għalhekk isegwi li t-tieni eċċezzjoni tal-konvenuti hija ġustifikata u jisthoqq li tiġi milqugħa. La darba ser tiġi milqugħa t-tieni eċċezzjoni tal-konvenuti jsegwi li din il-Qorti ma tistax tieħu konjizzjoni aktar tal-kawża odjerna u ma jibqala l-ebda alternattiva għajr li tiċħad it-talbiet kollha attriċi.

Deċiżjoni:

Għaldaqstant għar-raġunijiet kollha suesposti, din il-Qorti tgħaddi sabiex taqta w'tiddeċiedi l-kawża odjerna billi filwaqt li tilqa' t-tieni eċċezzjoni tal-konvenuti li ssostni li ma huwiex mogħti d-dritt lil xi ħadd li permezz ta' kawża jattakka l-eżistenza ta' kawża oħra jew ta' sentenza ġia deċiża, per konsegwenza, tgħaddi sabiex tiċħad it-talbiet kollha attriċi.

Bl-ispejjeż kollha kontra l-attur nomine.

(ft.) Dr. Joanne Vella Cuschieri
Maġistrat

(ft.) Maureen Xuereb
D/Reġistratur

Vera kopja

D/Reġistratur